

Poesia catalana contemporània

Enric Marin
Antoni Mestres
José Viqueira
Salvador Olliva
Francisco Parcerisas
Alex Susanna
Enric Lluís

*POESIA CONTEMPORÀNIA
CATALANA*

PUBLICACIONS I EDICIONS DE LA
UNIVERSITAT DE BARCELONA

1983

*POESIA CONTEMPORÀNIA
CATALANA*

Publicacions del ICE. Col·lecció Quaderns del Finestral N.º 1
© Edicions i Publicacions de la Universitat
de Barcelona
Dipòsit Legal B.: 18.313-1983
I.S.B.N.: 84-7528-074-9
Imprès a Barnagràfic, S. A.

Introducció

Aquest cicle d'exposicions poètiques vol ésser un apropament a la poesia catalana contemporània, més enllà de l'estricta anàlisi que avui dia se'n fa.

Hem intentat donar una mostra prou àmplia que compregui tots els àmbits en els quals avui es mou la poesia catalana. Són els mateixos poetes els qui ens donen a conèixer —i ens expliquen— la seva obra. Tanmateix, com el lector podrà comprovar, no hi és tothom que hi hauria de ser, però les limitacions de mitjans i de temps no ens han permès d'estendre'ns tant com hauria calgut. En el futur possiblement farem altres sessions, en les quals participaran altres poetes.

Considerem que aquest cicle pot ser útil per a tots els qui estan interessats d'alguna manera en l'evolució de la cultura catalana. Aquesta publicació és un petit recull de l'obra dels poetes que hi intervenen.

Cal fer constar que aquestes sessions s'organitzen dins el marc del Reciclatge de Català.

*Institut de Ciències de l'Educació.
Barcelona, març del 1983.*

Josep M.ª Fulquet

Josep M. Fulquet

Biografia

Josep M. Fulquet (Barcelona 1948). Estudis de lletres a la Universitat de Barcelona. Ha publicat *Perillosa riba* (Barcelona 1978), *Platges de temps* (Barcelona 1980) i *Un cert somriure* (nou poemes esparsos) a Quart Creixent, 3, Barcelona 1982.

Poètica

No és fàcil per mi donar una definició plausible de poesia. De fet, no ho és per ningú. Sobretot quan aquesta pregunta et sorprèn en un moment «d'impasse» creatiu, de replantejament de la pròpia estètica i de reflexió sobre el quefer poètic mateix, circumstàncies que no aconsellen sinó d'observar un prudent silenci.

No obstant, i ja que se'm demana, diré que tot acte de creació és expressió formal d'un complex entrellat de tensions diverses que vertebraren el poema i alhora en constitueixen el centre nuclear.

En el meu cas concret, aquestes tensions vindrien donades per una tendència a l'ús d'un passat —esdevingut ja univers autònom— com a referent immediat i punt de partença d'alguns intents —no sé si reeixits fins ara— d'explicació del món i d'interrogació sobre el destí comú de «criatures llançades a la mort». És el passat, la remissió a estats anteriors de consciència i d'experiència, l'«élan» líric que posa en funcionament la pràctica de la poesia com a, per dir-ho en paraules de Carles Riba, objecte de coneixement.

Josep M.ª Fulquet

WELTSCHMERZ

Molt lentament,
en aquest breu trànsit
on s'encreuen els somnis,
se't van morint el temps,
els lilàs del capvespre.

Un cert somriure.

PAISATGE I

Sense dolor ja, sense
recaença, com fugitiu
dins un tel de morfina,
et vincles amb vent fosc
en el jardí en repòs,
cap a un únic port,
un sol, benigne port
per a tanta fugida.

Un cert somriure.

LA GUITARRA ANGLESA

Cessa la pluja
darrera els vidres
grisos
de la tarda.
Silenci dens,
de vespres vellutat.
Espero
el respir ample
de la nit.

Un cert somriure.

ELEGIA

Fugitiva nau dels meus ulls,
aigua lenta del temps,
adéu, per sempre, adéu.
En l'absència dels dies
tu habites el silenci.

Un cert somriure.

TOT ÉS UN LLARG TREBALL
DE DESTRUCCIÓ...

Tot és un llarg treball de destrucció,
un aferrar-se a la claror que fa més lenta
l'hora de deixar-nos, d'examinar fidelitats,
propòsits, mecanismes, de cloure un temps i un món
amb mal dissimulada fúria, d'inundar de rancor
la carn viva del dies, l'espessa claveguera
on tot definitivament es precipita
fins a esvanir-se i perdre's.

Ara, sota la rígida paciència de la pluja,
el ritme difícil del discurs
la fosca concreció de la terra humida
els llavis que s'ofrenen sobre tàlems i ones:

l'error de creure'ns sòlids en el temps,
aquest trist temps perdut
stretching before and after.

Platges de temps

RESURRECCIÓ

Pur desig de silenci, com una música
que ve de lluny, ens arriba la mort,
i ja la llum de coure de la tarda,
al fons, reposa, i és gèlida l'absència
i aspra la vergonya que per terres d'hivern
s'encalma i dura. Oh vida meva, com callen
les contrades, com es nuen de somnis
els indrets que fins fa poc ens acollien!
Tu, en aquesta hora balba del capvespre,
en l'espessa quietud com en suspens de l'aire,
dorms; que ja l'esclat segur que antany t'il·luminava
se l'enduu el temps, com s'ha d'endur també
els estius, la llum de les piscines,
la densa tebior fosca d'una estança.
I no recordes ja, ni penses,
el rostre tèrbol del desig,
la veu que des de sempre et crida
de l'altre extrem de l'ombra,
ombra jo també de tantes esperances
—*ameni inganni della mia prima età!*
Tu dorms. Jo a aquesta mort,
jardí en repòs del somni al capvespre dels cossos,
em lliuro, i al clar record,
i als ulls que, com xiprers en ombra,
tendeixen a la llum.

NOCTURN

No obriu els finestrons.
No toqueu els mobles envellits
del temps. Que el sol abrupte i matusser
no entri
en aquesta cambra fosca dels dies.
Restem per sempre així.
Aquí som a recer.

Salvador Oliva

Salvador Oliva

Biografia

Salvador Oliva va començar a escriure versos arran d'unes tertúlies literàries a Sant Cugat del Vallès, primer amb José María Valverde i després amb Gabriel Ferrater. L'octubre del 69 va marxar a Anglaterra a fer de Lector al Departament d'Espanyol de la Universitat de Nottingham, on també va iniciar el doctorat en el camp de la lingüística moderna. Ha publicat articles a diverses revistes i és autor de dos llibres de poemes: *Marees del desig* (Ed. Pòrtic) i *Seducions* (en curs de publicació), d'un assaig: *Mètrica Catalana* (Antoni Bosch, ed.), i prepara amb Angela Buxton un Diccionari Anglès-Català, comissionat per la Fundació Jaume Bofill. Actualment és professor de Lingüística General i de Crítica Literària al Col·legi Universitari de Girona.

Bibliografia

Marees del desig (Ed. Pòrtic).
Poemes de W. H. Auden (Antoni Bosch, editor).
Mètrica Catalana (ed. Quaders Crema).
Terres perdudes (La Gaia Ciència).
Diccionari Anglès-Català (Gran Enciclopèdia Catalana).

Poètica

Em sembla que la major part dels poetes ha escrit, escriu i continuarà escrivint, d'instint. El seu bagatge de coneixements tècnics i formals és adquirit i interioritzat gràcies a les seves lectures de poetes anteriors i d'alguns de contemporanis. Amb això no vull pas dir que els poetes no tinguin cap idea teòrica, més o menys articulada, sobre la poesia. La història demostra el contrari: no són pas pocs els poetes que han contribuït a bastir aquest edifici impressionant que és la teoria literària. Les seves aportacions han estat indispensables i, sovint, més pertinents que les altres, sobretot quan han fet referència als aspectes més intrínsecs de la creació del poema.

Ara bé, els que escrivim poesia sabem que la teoria no és mai preceptiva, perquè alimenta una part del nostre esperit que no és pas la mateixa que nosaltres posem en joc al moment d'escriure un poema. El que sí que pot fer el coneixement teòric és alimentar la nostra intel·ligència crítica per tal que aquesta pugui guiar l'instint i impedir-li que caigui en la insensatesa, la primarietat i la ximpleria. Però quan els coneixements teòrics ocupen el lloc de l'instint, en el millor dels casos el poeta s'assembla a una persona que parla una llengua estrangera després d'haver-la estudiada amb un sol llibre de gramàtica, sense el saludable contagi dels nadius. És a dir: fa pena d'escoltar.

No cal, doncs, enfrontar innecessàriament la teoria i la pràctica poètica, sinó situar-les al seu lloc corresponent, on poden oferir-nos els seus bons serveis. I dit això, ja no em fa res de confessar que jo, particularment, no em deixo distreure excessivament pel meu crític intern en el moment d'escriure un poema. Hi acudeixo esporàdicament; però, quan he acabat, sempre li demano el parer, perquè el sé més savi que jo. Els consells més bàsics del meu crític intern es podrien resumir en els punts següents:

1. La poesia és essencialment un joc, i la seva qualitat bàsica (sense la qual tot s'esfondra) depèn, en primer lloc, de l'experiència verbal i del coneixement de la llengua per part del poeta.
2. La màgia d'aquest joc consisteix a fer veure que un món de ficció és real, exactament igual com quan dos nens juguen i l'un, després de traçar una ratlla a terra, diu: «Aquesta banda serà el mar i aquesta altra la platja» i a partir d'aquell moment tots dos actuen en conseqüència.
3. Si els mots no adquireixen, en virtut de la seva ordenació, una presència i relleu suficients, el resultat serà semblant a una obra de teatre representada per mals actors. L'acció no seà creïble. El poeta donarà la impressió de «fer comèdia».
4. El material d'un poema ha de fer l'efecte de fluir ordenat i mai no ha de semblar encotillat dintre d'un ordre, com tampoc no pot ser caòtic ni primari.
5. No hi ha res pitjor que un poema dolent que pretenia ser sublim.
6. Si un poeta vol que no l'entengui ningú, més val que no escrigui; estalviarà temps i el farà estalviar a les seves víctimes.
7. Els recursos formals gratuïts i sense funció fan el mateix efecte que beure un cafè curt amb deu cullerades de sucre.
8. Resumint: la poesia és un engany on el que enganya és més honest que el que no enganya, i el que es deixa enganyar més savi que el que no es deixa enganyar (Gòrgias).

El meu crític intern voldria dir moltes més coses; però no li ho deixo fer per dues raons. La primera perquè s'allargaria excessivament i correria el perill de la impertinència. La segona perquè hi ha terrenys que li són vedats, com, per exemple, el paper de l'experiència, la memòria, la imaginació, etc. Deixem-ho, doncs, aquí mateix.

NE HO UNA VOGLIA DA MORIRE

No diré el lloc, ni el temps, ni amb qui;
recordaré només l'olor de l'aire
que em va sobtar baixant del tren, colors
d'un migdia d'estiu a cada casa,
el bar vell de la plaça on m'esperaves
feliç com sempre i amb la por de sempre;
veure el món canviat i estar-ne cert
i no creure la gent i odiar el temps
que ens feia tanta nosa, i estimar-nos,
estimar-nos com folls enmig de tants
que només ho fan veure perquè tenen
por de quedar-se sols; desig d'un temps
que se'ns va fer petit, d'això i molt més
ne ho una volgia da morire.

PAISATGE NOCTURN

Els llums daurats darrera aquelles tanques
ens han tenyit la nuesa dels arbres
mentre se'ns feia fosc. Wollaton Park
és més enllà d'aquesta carretera
que ens parteix el paisatge, com si fos
un nervi sense febre per atènyer
el formigueig llunyà de l'autopista.
Tot és en calma i no se sent cap veu:
no hi ha lluna ni mítiques figures.
Que lluny estem del món i dels dolors!

Després, ja més a prop, tenim la gespa
tacada tota d'ombres que hi projecten alts
els turons del Sud-Est., i que s'enfilen
només per espiar el recer d'aquesta cambra
i la daurada lentitud dels nostres cossos.

Sobtadament, amb un xiulet llunyà,
l'Exprés nocturn d'Escòcia ens recorda
que el món encara és viu i que és petit
el tros que ara ens n'emmarca la finestra.
El maquinista, i és lògic que així sigui,
té pressa d'arribar a Edimburg a temps
i és ignorant d'haver esquinçat el vel
que ens fa de decorat... No sap
que a poc a poc les hores l'aniran
vessant cap a l'oblit. Demà, la llum
ens farà part del món que ara ignorem.
Tots els sorolls seran de sofriment:
crits que la nit té l'esma d'amagar-nos.

LAMENT

Desig, desig, com una serp avances,
fibrant els cors que el temps va desesmant;
amarg, amarg, escoles esperances,
força i amor, felicitat i cant.

Ardent, ardent, és el teu foll miratge,
engany el gest, i la promesa engany;
cruel, cruel, l'esquer de cada imatge,
parany l'espera, i el teu crit parany.

Obscur, obscur, és l'or del teu migdia,
blanques les hores de la teva nit,
glaçats els vents que el teu combat alia
i el teu solc un desert emmaleït.

BOIRA

Ja ha tornat a arribar la bruixa blanca
relliscant amb peresa sobre el riu;
enguany, porta miratges del que ens manca
i la promesa buida de l'Estiu.

S'enfila, nus a nus, per cada branca,
cobreix de solitud tot el que viu,
envaeix el paisatge i ens hi tanca
com un llibertador que se'n desdiu.

Que ens doni temps el Temps, no hi ha esperança;
la nostra vida decebuda es cansa,
tots els dies són vidres entelats.

I el món, com adonant-se'n, se'ns endola,
i el nou desig cap al passat s'escola
degotant sobre imperis desolats.

LINGÜÍSTICA NATURAL

for Victoria

Encara res articulat no pot donar
forma als desitjos sense nom. Només
tens un subjecte: la matèria del cos,
d'on va sortint a poc a poc un nombre
finit de predicats; el primer va ser el plor,
que va eixamplar de pressa els seus registres
d'aversió, disgust, necessitat, dolor...
Triga a venir el somriure, que no dura
més que un instant i encara és ple d'ambigüitats.
Després l'esguard, atònit, vol comprendre
i neix l'interrogant (jo voldria que mai
cap por no te l'ofegui, que no et llanci
cap a cap fals recer on les lleis tiranitzen),
i amb ell, el signe admiratiu, que et deixa
qui sap quins solcs a l'esperit encara ocult.
La teva companyia és un discurs constant
amb regles resistents a la gramàtica
i tanmateix molt més lligades a algun codi
que encara no sabem com és; però
ben capaç de complaure, i fàcil d'estimar.
Tots els teus moviments són complements
d'un règim ben estricte: desitjos sense verb;
quan puguis-dir-los es faran potser
més tímids (tu procura que no te'ls diluexin
convencions, ni sang; sigues-hi amable,
forta i lleial). I quan un dia, ja passats
els primers anys, puguis entendre els nostres
mots convencionals, no facis gaire cas
de tot el que ara diuen els lingüistes.
Certament serà *el pas* qualitativament
més important de tots; però tu pensa
que dels signes primers, no hi ha —ara per ara—
ni un esbós primitiu de cap gramàtica.

Lluís Urpinell

Lluís Urpinell

Biografia i obra

Aquari, nasquí el 14 de febrer de 1953 al barri de Gràcia. Vaig anar a l'Escola Laietana fins a sisè de batxillerat, de lletres, i, a nou anys, vaig començar a estudiar català, a l'Orfeó Gracienc, en la quasi-clandestinitat. La meva primera producció poètica data del curs pre-universitari, fet a l'ICESB, i també les meves primeres lectures sistemàtiques de poesia. L'any 1968, la meva vida escolar es transformà, en bona part, en bohèmia, goliàrdica, existencialista, modernista i, sobretot, autodidàctica. Paral·lelament, em cresqué un fort interès per la cultura nòrdica —islandès i danès, bàsicament—, que, finalment, vaig centrar en l'anglès.

A la Universitat Autònoma de Bellaterra vaig iniciar estudis de Filologia catalana i anglesa, que vaig abandonar tot just abans d'acabar-los per raons absolutament personals. Durant els meus anys d'estudiant universitari, conjuntament amb Vicenç Altaió, Jaume Creus i Josep M. Figueres, vaig fundar i dirigir la revista de poesia «Tarotdequinze» i muntar diversos recitals de poesia («Gespa-Price», entre altres) i reunions de poetes i afeccionats a la poesia («Els dimarts poètics del Velódromo», «Els dijous lírics del Bauma», etc.). Durant tots aquests anys, professionalment, em vaig dedicar a la correcció estilística i tipogràfica de textos, a la traducció i a l'ensenyament del català. Conjuntament amb Lluís Marquet, vaig muntar el primer curs de llengua catalana de l'Escola Oficial d'Idiomes, que actualment depèn de la Generalitat.

El 1975, arran de la celebració de les Festes Populares de Cultura Pompeu Fabra, me'n fou atorgat, a Andorra, el premi de poesia pel llibre «Exili Forçós al Walhalla». Aquest mateix any, vaig viatjar per primer cop a Anglaterra i a Escòcia, on vaig sojornar un trimestre perfeccionant l'anglès. D'aleshores ençà, les meves estades al Regne Unit han sovintejat.

«Lerwick» és un poema que dona nom al meu segon llibre de poemes, publicat el 1980.

Professionalment, avui dia, d'una banda, exerceixo de funcionari redactor-corrector del Parlament de Catalunya —curial— i, de l'altra, de professor dels cursos de Reciclatge de Mestres de català. Ultra dur a terme altres activitats —compatibles—, també em dedico a la traducció de poemes —de Wallace Stevens, concretament, durant l'últim semestre— i d'obres de caire administratiu, bàsicament. Així mateix, a la primeria del mes de març d'enguany he fundat l'Associació Professional Catalana de Traductors i Intèrprets Jurats, de la qual he estat recentment elegit president. El poc temps de què dispo, l'esmerço en la meva tesina: una història de la traducció als Països Catalans.

Darrerament, escric pocs versos; tanmateix, estic enllestint un nou llibre, per a la realització del qual m'ha estat concedit un ajut de Ponent.

Poètica

Penso que la Mort —i el seu missatger: el Temps— és l'única cosa absolutament certa que hi ha en la Vida. En aquest sentit, sóc absolutament medieval.

El poema —i no necessàriament la poesia—, penso que és un mitjà de comunicació —mil·lenari—, sovint catàrtic, i, el fet poètic, un motlle de sensibilitat, gairebé kantià i amb prou feines transferible. Potser l'amor —aquest viatge, amb retorn, pel no-temps— n'és una forma.

Quan escric poemes, intento apropar-me cada cop més a la realitat, en el sentit ferraterià del mot. Els poetes que, des de fa força temps, no paro d'estudiar són: d'una banda, March, Pròxita, Riba, Foix, Vinyoli i Ferrater i, de l'altra, Hayyam, Li-Po, Marlowe, Shakespeare, Wyatt i Stevens, la qual cosa penso que es palesa en la meua obra.

En definitiva, penso que hi ha tantes poètiques com poetes, malgrat que, mitjançant un procés d'abstracció, puguem arribar a pensar el contrari; paral·lelament, gosaria afirmar que hi ha tantes neurosis —o biografies clíniques de neurosis— com neuròtics.

Obra

Bibliografia

Exili Forçós al Walballa, Col. Cristalls, núm. 8. Ed. Pòrtic, Barcelona, 1976.

Lerwick, Tafal, núm. 9, ciutat de Mallorca, 1980.

Obra esparsa en les revistes «Tarotdequinze» (0-4), «Bava per a vós», «Latitud 39» *et al.*

En premsa:

«Cinc poemes de Wallace Stevens i una esmena a una versió d'Agustí Bartra».

Traducció del llibre de poemes de Wallace Stevens «Harmoni».

«“They flee from me” i altres poemes de Sir Thomas Wyatt, traduïts al català.»

En preparació:

«Història de la traducció als Països Catalans».

HAPPY END

La festa acaba sempre amb rombes;
Comença amb triangles i ovals.

* * *

SAUSSURE

El sexe no és sinó un mot
I l'amor és, tan sols, una llengua.

CANÇÓ PER AL TEU REPÒS A L'ESCALA

Algú repara el port
i hi veig les dues grues,
les pedres deixades d'ençà del divendres.
Però avui, diumenge, ens endinsem —amb sol— camí
del cementiri
(Els pescadors sortiran, com sempre,
de nit amb les xarxes sargides d'anhels).
Com que sempre hi ha llum,
potser podríem arribar-nos
a Empúries
(una altra volta, vols dir?).
Tot d'una decidim, medievals, baratar cada sort,
i tu sempre duus el teu joc de backgammon,
i et sé
destra amb els daus.

A les sis ens agombola ja
el crepuscle marí,
s'acaben les pizzas i les copes que has pres.
Deixem l'hotel, cara a mar,
el teu cos que embolcalla el llenç de la lluna,
que rebrega les ones,
el salobre que ahir,
dissabte,
em vas animar a deixatar...

Deixem l'espigó i les gavines, i tornem als carrers i les places,
als papers,
my love,
on t'escric la teva
Cançó per al teu Repòs a l'Escala

PORTO PETRO

No vull orquídiess salobres al meu
cementiri,
Tampoc desitjos de pètals poseu
a l'altar.
M'incinero amb Ofèlies marines,
Comitiva de peixos silents
mirall
de petxines grisenques,
El núvol Nocturn.

How I wish you were here...,
Com podríem cremar diamants
a la platja sorrenca de barques,
com timons esquelètics, brillants
de solaç.

Parlo amb els morts, i és per ells,
doncs,
que visc.

LERWICK

Lerwick és molt al nord, molt,
però para un xic al sud
de l'arxipèlag: les Shetland.
Tant les Shetland com les Òrcades,
pertanyen, doncs, a les Highlands,
que és on sojornarem tu i
jo.

L'avió, pres de Kirkwall,
vola molt baix fins a Lerwick,
tot per la força dels vents.
Així, el paisatge —sempre
feréstec—, el veus ben bé
a prop.

Ho adverteix també
l'stewardess.

No hi ha arbres,
tampoc, en aquelles illes;
només roques i prats verdíssims,
seaweed i algues —muntanyes
senceres.

Pertot arreu
hi ha gavines, com a Larne, i
també ocells de tota mena
—«ein Vogel Paradies»,
digué, a l'alberg, un teutó—,
i bens, d'on surten els shetlands.

L'anglès que hom hi parla és
molt dur, sobretot les erres.
A tu et varen plaure més els
menhirs, els rings prehistòrics.
Recordo Jarlshof i el teu
rostre enartat, seduït
pels big stones, l'Edat de Pedra.

L'arxipèlag acaba a
Herma Ness; després hi ha
la fi, el cel gris, la mar
negra, la fi, Noruega a l'esquerra,
la fi.

Cheerio!

Hi arribàrem poc abans
de començar-hi a explotar
els petrolis del North Sea,
per bé que els ja en parlaven
diaris, els pescadors,
tothom.

Juant d'amor que deixàrem a Thule!

NIGHTMARE

La nit és el somni de l'alba;
Matí i tarda, el de la nit.

* * *

«*THE OLD MAN AND THE SEA*»

Ernest Hemingway

Que l'horitzó sigui el meu darrer vers
I el meu cos li faci de ploma.

MIND GAMES

Tots esperem, jugant, que ens vingui l'As,
crupier i tafurs, ambdós.

Desesperat,
deixo el *black-jack* i aposto a la ruleta.

Francesc Parcerises

Francesc Parcerises

Biografia

Begues (Baix Llobregat), 1944. Estudis de Filosofia i Lletres a la Universitat de Barcelona. Fou professor d'espanyol a Bristol (Anglaterra) de 1969 a 1972. En el curt espai de dos anys guanyà els premis de poesia Salvat-Papasseit (1966), Carles Riba (1966) i «Recull» (1968). A més a més de la seva extensa obra poètica, ha editat en castellà la correspondència de Rimbaud, «Cartas Abisinias» (1974), i ha exercit una nombrosa tasca com a traductor. Preocupat per la interacció de la poesia amb d'altres arts, ha col·laborat amb diversos artistes en exposicions, escrits i mostres varies. Fruit d'aquesta col·laboració, al llarg de més de tretze anys, són els seus treballs amb els pintors Arranz Bravo i Bartolozzi, recollits en els llibres «Més plec» (1967), «Dibuix-dibuix» (1968), «Escultures de mar» (1969), «Granollers, fulla baixa» (1973), «La gallina i l'adolescent enterrant l'artista sota el galliner» (1974) i «Nuevas precisiones y otros despojos» (1975). Intermitentment publica articles de crítica literària a revistes i diaris del país. És catedràtic de Llengua i Literatura Catalanes en un Institut de Barcelona.

Poètica

Assedegat del plaer de l'amor i de desig va recórrer no sé quantes parasangues traint el seu passat i els seus amics. Covard, mai no lluità contra els seus, però acceptà càrrecs fàcils i obscurs. Usà moderadament dels vicis i els alcohols, mai no es preocupà de fer-se el llit, ha deixat alguns pensaments inacabats i fragments interromputs d'escrits i dietaris, d'interès dubtós. Al seu jardí abandonat torna a créixer-hi la brossa. El seu màxim orgull, la seva biblioteca, fou venuda en pública subhasta. Mai no havia pensat que el seu record pogués escampar-se tant.

Obra

Vint poemes civils, Edicions Ariel, Barcelona, 1967. Premi Salvat-Papasseit 1966.

Escultures de mar, Barcelona, 1969.

Homes que es banyen, Edicions Proa, «Llibres de l'Óssa Menor», Barcelona, 1970. Premi Carles Riba 1966.

Discurs sobre les matèries terrestres, Edicions 62, «L'escorpí», Barcelona, 1972.

Latituds de cavall, Ed. Lumen, Barcelona, 1973.

Dues suites, Edicions 62, «L'escorpí», Barcelona, 1976.

Variacions sobre un tema romàntic, «Obra i llum» (poema escrit en col·laboració amb Antoni Marí), «Els marges», núm. 13, març de 1978. (No s'inclou a l'estudi d'aquest autor.)

TOT EL TEMPS PASSAT

Tot el temps passat, i les nits i els dies
de tot el temps passat, amb els amics d'ahir,
els balls a l'estiu
sota els pollancre
que fan una música tan dolça,
les cabanes
de canyes tallades a la via del tren,
les curses per les vinyes
si plou
i les baralles que sempre perdia...,
eren la justificada il·lusió per la vida.

Tot el temps passat, i les nits i els dies
de tot el temps passat, són el luxuriós baume
que m'envolta, si vull recordar
la meva terra,
els noms, els homes,
els deus que tenia i estimava.

Perquè ara ja fa anys
que tot el temps és passat, i que són
velles les nits i els dies, les il·lusions
per la vida, de tot el temps passat.

De Vint poemes civils.

BRUTS D'AMOR

La meva dona és com una casa que es fa a poc a poc.
Fonaments molt gruixuts de matèria primera
preparada a cops de paraules. Un laberint infantil
d'estances i cambres que ressegueix el cos despullat,
i les parets que alcen el clos del món,
intimitat assedegada en llençols grinyolants.
I és la biga que reposa segura, com l'eina
que utilitzo per estimar la vida del món,
que també som nosaltres. La meva dona, com dic,
és entrada, porta, finestra, que limita l'aire,
i que eixampla doblement l'horitzó petit del meu crani.
És font, deu, una pàtria petita on amagar errors.
I el pes nocturn del meu cos taladrant la dona
és el darrer maó que crema les mans.
No espereu la teulada que clogui la casa,
jo obro la nit a la construcció futura,
que és com dir que ara, tot just, comença la feina.

D'Homes que es banyen.

DOFINS QUE SALTEN

Dofins que salten a proa de les aigües
del Tagomago, profundes, llencen l'esquitx salat
de llurs lloms cercant la tebior de l'aire.
Terbolí de blaus i oxigen d'escuma
foradant el blau matiner, s'alça verd
i crida companys a la folla carrera
contra els cavalls de la nau. Dofins
que salten i fugen la quilla estrangera
en llurs dominis, són l'exemple
cercat en la mar per parlar-vos
de la rara felicitat dels homes.

D'Homes que es banyen.

SILENCI

El meu fill ha preguntat
si encara em preocupa el sistema autoritari.
Havíem baixat a pescar a les roques
i jo callava. Fred bufava el vent.

Ha començat a estudiar i encara
respecta els meus silencis.
Sé que em caldrà parlar-li aviat
amb la desesperança d'un amic.
Explicar per què he callat,
per què no he trencat
els cristalls glaçats de la por,
per què he abandonat amics
que menjaven a la nostra casa
mentre brindàvem amb la sang
de tots els monstres del món.
Em caldrà explicar per què,
encara, de vegades, em reservo
les darreres paraules.

El meu fill ha preguntat
i jo callava, torb xisclava el vent.
Potser demà mateix em mirarà als ulls
i jo baixaré a les roques a pescar tot sol.

De Discurs sobre les matèries terrestres.

CAU LA PLUJA

Cau la pluja
colpejant el zenc de les canals
i s'omplen alegrement els pous.
Vora el foc hi ha una estesa
de camises, sabates i mitjons que regalimen.
Una barca atrevida capbussa les altes onades,
el plom dissolt de la mar,
la boira densa que no arriba a escampar.
La verdor dels camps esclata sota l'aigua
que ha obert les dues primeres buganvílies,
estiu prematur en la terra fangosa.

Cerco en l'aigua del temps
camins dels teus ulls, l'amarga mirada,
en el dring de cada gota cerco
el solitari silenci de la teva boca callada.
Cau la pluja
colpejant les branques humides,
el meu amor colpeix
l'assedegada humitat del teu cos.
Alegrement s'omplen els pous.

De Discurs sobre les matèries terrestres.

COMIAT

A l'andana, el comiat té la pesantor
d'allò que sabem absolutament inevitable
—un llast roent que esfondrà
les rares il·lusions amb què enganyem la vida.
El meu esperit és aquesta estació monumental,
desballestada i grisa, amb maletes velles i farcells
que s'amunteguen, en desordre, sota el vent que els fustiga.
Ha passat el pitjor, però el comiat
ens deixa buits i eixorcs del que hem viscut
i el traüt de la ciutat ens empeny
a abandonar-nos al desolat atzar de les imatges.
Només quan el xivarri se'ns enduu
i oblidem reconvenir-nos per tantes
i tantes il·lusions furtives, advertim
la música dalt d'un pis i una noia que riu,
i fins un gall que canta, enjogassat i extemporani,
sota l'esplendorós sol del migdia.

De *L'edat d'or*.

PAISATGE

Si mai heu pensat que sols hi ha honor
en l'orb destí de la sofrença,
contempleu-los: infants extasiats que xipollegen
vora mar tot alçant castells en les onades
que s'esllavissen entre els dits.
I, més enllà, bressat pels jocs de l'ombra,
el pescador assegut amb mig meló d'or
i el vi grogós que ha refredat entre les roques.
I, part d'aquí, aquests amants ardits,
encesos, cobejosos per la cremor del sol,
pel desig que els arbora d'una joia fugissera.
I, ran la platja, els cans que s'empaiten
juganers i enfollits de corredisses,
llamps esquius de sol i sorra
sota el foc immòbil del migdia.
I encara, al fons de tot, sota l'arbreda,
vora el got escumós que es vessa
tacant aquests papers, vosaltres mateixos,
incrèduls, miseriosos, potser escèptics,
gaudint amb mi d'aquest excés de vida.

De L'edat d'or.

Toni Mari

Toni Mari

Biografia i Obra

Antoni Marí va néixer a Eivissa, el 20 de setembre de 1944. Sempre li ha agradat llegir i estar-se quiet. I freqüentar amics, els indrets, i les coses que ell estima; malgrat sia en la distància i el record. Li agraden els dies curts de l'hivern i dels estius les tardes llargues. Mozart i Satie, el Dant i Leopardi. Alguna filosofia, i la poètica alemanya. Estudià a Barcelona la qüestió filològica, no sap on la poètica. Ha publicat poemes a revistes del país. Una antologia del romanticisme alemany i un poema llarg, *El preludi*, de sis Cants.

Poètica

Tota poètica és ideal. O tendeix a l'ideal. El poeta descriu i reflexiona sobre la poesia tal i com la voldria, com la pensa i com la sent: més enllà del que ha assolit i del que li ha estat donat de poetitzar.

Tota poètica anomena el poema perfecte, la instauració de la poesia, el fonament del poetitzar. I per això, totes les poètiques s'assemblen. De Boileau a Verlaine, de Mallarmé a T. S. Eliot, succeeix la descripció del mateix i únic poema, del mateix i únic poeta. Aquell qui es dona a l'espai perfecte de la idea. ¿És per això, potser, que tota poètica pot esdevenir objecte de la poesia?

PER UNA IDEAL I POSSIBLE POÈTICA

A·Maria

Sentir que l'ànsia, el somni, és un torrent
de música que avança; i sentir
com creix intrèpid i fecund
des de la sima vastíssima del cor.
Sentir la música com l'aire,
i com l'aire l'acompliment del somni,
i esdevenir nosaltres somni
de nosaltres. Prínceps
i senyors del nostre vast reialme

FREDERIC EL GRAN DE PRÚSIA REFLEXIONA,
EN EL SEU GABINET DE TREBALL AL PALAU
DE SANS-SOUCI, SOBRE LA CRUELtat HIVERNAL
DE 1781

A D. Oller i N. Comadira

Els meus jardins que blancs. Que gèlides
les cambres. Que morta està la vida
arreu al meu voltant. Cristall de neu les sales,
i és com de gel l'alè dels cortesans.
Que curtes les jornades, que foscos
els topants. Que llarga la tenebra dels dies
hivernals. Els meus amics on són?
On són les belles dames? Els músics i els infants?

No pot mudar l'hivern, la voluntat del príncep?
No pot la seva ànsia dissoldre la gelor?
Les meves mans són mortes. Gebrats
tinc tots els dits. No puc prendre la ploma,
ni fer sonar el flautí. No puc amb la viola
els vents asserenar, ni fondre la gelada
amb l'arc del violí.

No puc llegir els llibres amb llum septentrional:
la meva ment es gela talment com el palau.
Estic morint tot sol enmig de la gebrada
i cap estel pot sostenir el meu plany.

CASTÀLIA

A Carles Riba, hellenista

Va pensar-se a l'Àtica. Lluny
de l'escàpola escuma blanca de l'illa,
de la fosca pineda als turons.
De l'ampla esquena marina
que sotmet el meu cos al cristall del salobre.

En pocs jorns, pel blau,
en un ardit vaixell d'eslora superba,
s'ha allunyat d'aquella mar i de la casa,
i ara reposa a l'ombra
del santuari altiu d'Apol·lo dèlfic.

Sols les Fedríades, les fonts,
que sent des de la immensa fondària
del seu llit, enmig del mar, li arriben.
I ve-te'l aquí, l'or
de les muntanyes, l'ombra

del Parnàs com la d'un cíclop,
la vall, les mars del port d'Ítea,
l'aire. Els terbolins glacials d'argent
que sadollen la set,
la fretura del trànsit.

Pren, del doll, amb les mans,
l'embosta d'aigua blanca.
I es renta les ulls, es refresca la cara.
Interroga els oracles i consulta l'obscur.
Fou benigne el presagi i diví l'averany:

Era al lloc d'on venia.
A l'obscura pineda. Ben enmig de la mar,
de la fresca del rem i l'onada.
La casa sobre el puig arraulida pel vent,
i habitada la ment pel secret ufanós del viatge.

Densa, i en tot el seu dolor tan pura,
i tan lleu en la pàl·lida matèria del seu cos,
aquesta llum, la tenaç presència del seu curs,
penetra les secretes fondàries de l'infern.
Davalla les escales, les profundes,
les que imiten les aigües
que cauen cap avall.
I en el descens,
els topants s'espesseeixen i les ombres
prenen cos en la buidor curulla de l'espant.
S'allunya la celística, s'entenebreix
el cel. Són vidre fosc els boscos,
i un erm de pedra el mar.
La llum, lleugera com el zèfir,
es desfila en mil llumins
que es perden en l'alenada negra de la nit.
Res no hi ha de perceptible; només
un so tenuíssim, una cadència lleu,
com el so fosc de l'òliba nocturna,
s'estén per les parets massisses del barranc.

(Viatge d'hivern).

Qui, si no hi ha ni llum ni astre que em sostingui,
em guiarà per aquest intrincat dèdal de fosca?
Qui em mostrarà el meu rostre
si cap llac pot pronunciar el meu nom?
Només la confusió de l'ombra
i la llum que panteixa davant meu,
poden saber la recança del meu cos i conèixer
aquesta fosquíssima memòria,
que com la llum s'esvaneix amb la foscor.
Record de mi com emportat per l'ona,
com oblidat en un son de remota singlada,
com caigut en un sot sense fons ni confí,
i suspès entre el mar, la matèria i l'aire:
sense cap concordança amb l'ordre dels estels
que altre temps temperaren el ritme del meu cor,
la successió dels dies, la lluita dels amants,
el flux de les marees i els canvis de la llum.
Qui sóc aquí? Només l'ombra espessa?
Cristall arborescent?

(Viatge d'hivern).

Pesadíssims tels són, ara, les palpebres;
clouen l'esguard en obscura contrada,
i sols un fulgor lleu encerta la mirada,
i un dolor dens, com el del llum que passa
em duu a l'oblit de mi, també del meu llinatge.
Com en els somnis de color de mort de la reancaça
quan els fils tenuíssims del que fórem,
lleugerament ens toquen, passen
sa fina mà per sobre els nostres cossos,
i els remolins de temps, llavors, l'enfilall
de les hores, es desgrana.
És una altra successió la que cabdella l'aire,
i tots els instants, ara —endinsar-se
en el regne de les aigües, davallar
els gorgs de més tenebra, i ascendir
els cims de l'ànima i la mort—,
són al mateix indret; idèntica
la casta, els vestigis, idèntica
la imatge que el cisell ha treballat
al moll del ossos, i semblants, també,
les canaleres fondes
que ha perfet l'acuitat rigorosa de la llum.

(Viatge d'hivern).

És aquest el nostre fat? La nostra sort aquesta?
No poder travessar el frau, llaurar les aigües,
per la sola potència del desig? I oblidar;
i com el nou nat corprès pel naixement del dia,
fruir de l'alba,
de la llum aquiescent que dorm entre nosaltres?
És aquest el nostre fat? L'esperit vigilant,
sempre a l'aguait dels moviments de l'ombra.
Sempre expectant. Atent només al trànsit dels esculls.
I al record.
A portar els comptes de l'espessor dels dies
sense trobar el lloc de desmemòria.
Tot és feixuc. La música i la dansa.
El llindar del pensament. La simetria.
El reconeixement matemàtic de l'eix del moviment.
El llastre del llampec que, lentament, feneix,
i la pesantor dels anys a l'iris,
són de la matèria espessa de la mort.
Tot és record o ombra, constant esdevenir
vers la figura mòbil dels cingles onejants;
vers el fonal de la fosca on l'ésser succeeix.
Allí, en el fons recòndit i obscur,
alena la substància,
el cor de la matèria de l'oblit.

(Viatge d'hivern).

Biografia i obra

Pere Fons i Vilardell va néixer a la Colònia Palà de Torroella (Bages), que avui pertany al municipi de Navàs, el juliol de 1955.

És llicenciat en Filologia Catalana i en Ciències de la Informació per la Universitat Autònoma de Barcelona. Ha treballat alguns anys a la premsa diària i actualment és Cap dels Serveis d'Acció Municipal de l'Ajuntament de Manresa, ciutat on resideix.

El 1975 apareix el seu primer llibre, *Espellifada solitud*, obra guanyadora del premi Martí Dot 1974. *Aquesta música porosa* (Els llibres de l'Escorpí, poesia n.º 43. Edicions 62. B., 1977) és el seu segon volum publicat. *Bumerang* (Llibres del Mall, n.º 43. 1979) surt a continuació i finalment publica *En ambre* (Llibres del Mall, n.º 70. 1982).

Ha estat guanyador de diferents premis literaris. Obtingué la Flor Natural dels Jocs Florals de la Llengua Catalana, celebrats a Caracas el 1975. Han sortit poemes seus a les revistes *Reduccions*, *Delta*, *Èczema* i *Faig*, entre altres. Forma part de l'equip redactor d'aquesta darrera publicació, editada a Manresa.

Poètica

Llegir, llegir poesia, és avui més que mai un acte íntim. Escriure?: ja no cal dir-ho. I aquests actes es produeixen i es reprodueixen al mateix temps que a Hohenheim han localitzat el substrat material de la memòria i que als Estats Units acaben de fer un pas gegantí —no pas definitiu— de cara a aconseguir energia nuclear per fusió. Voleu cosa més inútil que aquests actes íntims, a finals del segle xx?

Pretendre avaluar la poesia amb postulats idèntics als de les ciències aplicades, en termes de progrés i retrocés, de novetat, d'utilitat, etc., és en l'actualitat correntíssim.

Per què escriure, doncs, poesia? Ben senzill: per bastir un univers, dels múltiples que esperen inventor, amb l'element substancial de la paraula. No pas per reproduir —el que sigui—, sinó per crear.

I és precisament a la vora de l'allau segura de coneixements especialitzats, d'aquesta solidesa perceptible, que aixeco l'alta seguretat de la paraula com a vida, no amb voluntat de convèncer sinó, simplement, d'arrossegar.

No és malgrat ni gràcies a altres seguretats que escric poesia. És des d'una indiferència violenta i tranquil·la, però també plaent, que se'm gronxen els versos. Amb l'esperança íntima que algú, gràcies a la meua, es veurà abassegat per una de les seves múltiples veus possibles.

L'HEURA PROFUNDA DELS TEUS ULLS,
TAN LLUNY...

L'heura profunda dels teus ulls, tan lluny.
Resta el desig, tan sols, i un mur de membres
que no acaben d'adaptar-se al vespre.
Ens engoleix el temps, amor, i en l'aire
hi mor el nostre alè de somni i arbres
massa infinits se'ns enduran els mots:
a poc a poc serà record la vida.
No saps com sento avui les ones lentes
i aquests sorolls que ignoro sense tu!
La nit és el teu cos i el buit t'abraça
i ja no sóc res més que nit i buit.
L'heura profunda dels teus ulls, tan lluny.

(del llibre *Aquesta música porosa*).

TOT ESPERANT SENSE ESPERANÇA VISC

Els ports on atracar i els ports sense desig,
només per a salpar-ne. Ressegueixes la platja.
El vent curt d'aquest vespre i el vent més esponjós
del Jònic a l'agost: Ítaca al fons, llunyana,
i ulisseges per dins, com ara per la riba.
L'illa t'és l'esperança. La vius des del vaixell,
des del matí netíssim on es retalla, immòbil.
Quatre cases, mil homes i poca cosa més,
sents a dir, ben a prop, de la teva esperança.
Dalt del pont se t'esberla. Ressegueixes la platja.
El vent curt d'horabaixa i aquest pessigolleig
que ara duus esporret, sense l'Ítaca, en l'aigua.

(del llibre *Bumerang*).

CIUTAT DE TRÀNSIT

Res no passa tan lent
com les ciutats de trànsit,
els indrets on la vida
esdevé una tangència.
La marea constant
d'allò que no ha estat mai
és ara una ombra densa
que es projecta en silenci
ja molt endins de tu,
de la ciutat, dels homes.
Vivim un temps de trànsit,
uns anys esmunyedissos,
i mai no t'habitues
al que fuig o al que ve.
Som un desig de trànsit
i encara oblit de trànsit:
podem llençar les cartes
amb la certesa als ulls
de què l'únic futur
ens nia a la mirada.
Res no passa tan lent
com aquests anys de trànsit,
els indrets on la vida
esdevé una tangència.
Amb un peu a l'andana
i l'altre dalt del tren.

(del llibre *En ambre*).

ENTRE L'AIGUA I EL CEL...

«Entre l'aigua i el cel, ni un bri de vela»
Shakespeare.

Entre l'aigua i el cel, ni un bri de vela:
només el vers que es bressa a l'horitzó.
Ben estirat a la sorra dels dies
contemples l'espai neutre del capvespre,
estès com una mà ones endins.
Entre l'aigua i el cel, ni una paraula.
Darrera teu han plegat els paletes
i parlen de com es besa més suau.
Pugna de silencis, restes enmig
—demà serà un dissabte ple de rems—
com qui no veu el mar ni sent paletes.

(del llibre *Aquesta música porosa*).

NO VULL MORIR EN AQUESTA
CAMBRA ESTRETA...

No vull morir en aquesta cambra estreta
on cada dia moro un xic. I penses,
recolzat a la barana de sempre,
que entre l'estenedor es divisa el mar.
El timbre i el carter amb qualsevol cosa.
Dibuixes amb els ulls una fi lenta,
enllà dels camps, límits de cel·lofan
i serpentes d'aigua i de paraules.
Ara, damunt la gropa de l'estiu,
només retens el buit tens de la tarda.

(del llibre *Aquesta música porosa*).

CITUTAT DORMITORI

A propòsit d'una actuació de
John McLaughlin, Al di Maola
i Paco de Lucía.

Tornes a casa tens,
amb l'argila d'un bes
encara en la memòria,
i els ecos del concert
es buiden al silenci
clapejat de la cambra.
Avui la nit es vincla
amb vímets de nostàlgia.
Poses un disc al plat,
contra el ritme tenaç
i els crits de la vetllada.
Perfiles hores tendres.
Aquesta ciutat d'hores,
aquesta *razzia* d'aire.
Íntimament et venges
de tanta pulcritud
en l'esgarip convuls,
en el tedi boirós,
en l'ordre calculat
de totes les revoltes.
El contrapunt preval
i deses l'equilibri.

(del llibre *En ambre*).

Narcís Comadira

Narcís Comadira

Biografia i Obra

Narcís Comadira Moragriega va néixer a Girona el 22 de gener de 1942. Després del batxillerat de ciències, va cursar estudis eclesiàstics, és a dir, de lletres, primer al Seminari de Girona i després al Monestir de Montserrat. El 1965 inicià estudis d'arquitectura a Barcelona, estudis que abandonà ben aviat per matricular-se a Filosofia i Lletres, departament de Literatura Espanyola, estudis que abandonà ja a quart curs. Durant aquest temps fou alumne de l'escola Eina, l'any de la seva fundació. Els cursos 1971-72 i 1972-73 els passà a Anglaterra com a lector d'espanyol de la Universitat de Londres (Queen Mary College). Dedicat tant a la pintura com a la poesia, ha fet diverses exposicions individuals a partir de 1959 i ha participat en diverses col·lectives (el 1976 guanyà la 1.ª menció al Premi Internacional de dibuix Joan Miró); també ha publicat diversos reculls de poemes: *La febre freda* (1966), *Papers privats* (1969), *Amich de plor...* (1970), *El verd jardí* (1972), *Un passeig pels bulevards ardents* (1974), *Les ciutats* (1976), *Desdesig* (1976) i *Terra natal* (1978). El 1978 guanyà una beca March per a redactar *Àlbum de família*, llibre publicat el 1980. El 1981 publicà *La llibertat i el terror. Poesia 1970-1980*, que recull els llibres d'aquests deu anys.

Ha traduït poemes de Pavese, Bassani, Montale, Auden i Lowell, publicats en diverses revistes del país. Actualment està preparant una *Antologia de la poesia italiana. De Francesco d'Assisi a Giacomo Leopardi*.

Interessat per la història de l'art (n'és llicenciat per la Universitat de Barcelona), ha publicat, en col·laboració amb Joan Tarrús, una *Guia de l'arquitectura dels segles XIX i XX a la província de Girona* (1979), i ha col·laborat com a guionista al programa *Els Museus*, de RTVE.

Actualment, a més de treballar en la ja citada *Antologia de la poesia italiana*, ho fa en una tesi sobre art funerari i en el seu pròxim llibre de poesia, el títol provisional del qual és *Enigma*. Tot això sense oblidar la pintura.

Poètica

No puc dir que en tinc cap. No vull tenir-ne cap i, amb tot, una la tinc: la que es desprèn dels meus poemes. Però no vull formular-la. A més, em sembla que no podria. La meua poesia és variada, diversa i dispersa. No voluntàriament. Surt així i em limito a deixar-la sortir. He repetit ja massa vegades que no vull fer carrera de poeta. Això s'ha d'entendre d'una manera senzilla: no sóc un constructor d'una «obra» amb cap i peus, obra que vaig construint a poc a poc, sabent molt bé què cal fer ara i què falta després, no. No em preocupa la coherència total en absolut. Demano poder ser divers i dispers: i els crítics que s'hi perdin. Això perquè no sóc professional. Sóc un poeta amateur: faig poesia perquè l'estimo i perquè en sé, simplement. I m'importen molt poc la Cultura, la Literatura, l'Art i les seves respectives Històries. L'única cosa que m'importa és la vida i una certa vida difícil d'obtenir, i cada dia més. La felicitat que es desprèn de la identitat d'un mateix amb ell mateix i amb aquesta vida és l'única cosa que busco. Poesia, pintura, lectura, cinema, teatre, coneixement de totes aquestes manifestacions al llarg dels temps, no són més que suplències del desig. Desgraciadament aquest Tot no és d'aquest món i per això totes aquestes coses són l'únic refugi i la sola arma possible. Contra la pèrdua de dignitat de l'home sobre la terra, contra la massificació i l'embrutiment produït pel treball obligat, contra la corrupció galopant i contra la decadència física individual i del món, només l'art pot oferir, com a món ideal que és, i per tant capaç de ser perfecte, una terra on viure val la pena i morir pot tenir un sentit. Un poema, ja que parlem de poesia, llavors, no és més que un objecte construït des d'aquest punt de vista: ha de salvar-se i salvar-me (i si salva algú més ja és la meravella de les meravelles). Però cal que sigui perfecte. Suficientment perfecte o perfectament imperfecte. És igual.

Entre la llibertat total i el silenci total apareix el terror del poema. Concreció del no-res en quelcom, del desig en realitat, del caos en ordre. O a l'inrevés, segons el lector i el que aquest entengui per no-res i per quelcom, per realitat i desig i, sobretot, per caos i ordre. Realisme o no realisme, intel·ligibilitat o no, mètrica o prosa, neopopularisme o neoromanticisme, etc., etc., etc., no són més que detalls de cuina, en definitiva. El poema, com l'edifici, com el quadre, com un suquet de peix, comença i acaba en ell mateix, en el seu propi sistema de proporcions i ressonàncies; segons el seu projecte serà la seva projecció, segons la seva ascendència la seva transcendència. Pot estar ple de citacions d'autors de l'Alta Cultura i ser més inhòspit que un còdol. Pot constatar de quatre versos més clars que l'aigua i fer-te una infinita companyia. El secret moltes vegades neix i mor dins del mateix poema i el poeta no pot fer més que assistir, impàvid, a la seva indesxifrable presència. Podem dir-ne com vulguem: art, fervor, cant, lloança, poesia, etc. Només ell, aquest secret, fa possibles els alegres retorns. La resta és literatura.

IMATGE

A mi en mi jo em busco tot el dia
i no trobo res més que el meu neguit.
Sóc una ombra només en plena nit
o un miratge que em fa la fantasia?

Sobre el llenç platejat d'una pantalla
busco uns ulls, o una boca, o bé una má:
els altres són el fos que es perd enllà,
enmig dels crits sofrents de la batalla.

Així, tot jo no-res, vetllo amb fe dura
el buit que sóc dins de l'humà paisatge
i somio en la meva arquitectura:

carreus del meu passat, calç del futur
i l'alegria sobre el blanc del mur
de trobar en mi mateix la meva imatge.

SABBIONETA

La llar de foc l'han tapiada, ja no s'usa.
És de pedra negra i dura. Pedra de toc.
Hi crema passat i mort: l'oblit fumeja.
Per la llarga galeria amb pèssimes pintures,
l'ombra de Vespasià, un Gonzaga mig foll,
encara persegueix els seus somnis.
Cent cadàvers de nens embalsamats
esperen que al Teatre algú dreci l'escena:
el carrer en trompe-l'oeil que els faci fàcil
un poc de vida falsa, és a dir, adulta.
Ara, davant de l'hemicicle,
músics locals hi assagen una òpera de cambra,
napolitana, em sembla.
Jo passejo pel poble mig desert,
des del Palau Ducal a la Gran Galeria,
de l'Assunta fins a l'Incoronata:
això és el meu teatre, no el que bastí Scamozzi.
I amb Vespasià ens mirem i és com si ens acuséssim.
Tots dos hem estat víctimes d'un somni:
ell se'l va fer amb maons i fusta i poca pedra
i li van decorar tot de pintors obscurs.
Jo me'l faig amb paraules i colors
i no estic gens segur que d'aquí a uns anys serveixi
per res més que perquè s'hi passegi
algun turista cultural escadusser.
Ell tenia un escut, un àliga bicèfala,
perquè el títol de Duc de Sabbioneta
li va donar l'Emperador, i a sota
la paraula LIBERTAS: «sempre amb el benentès
que aquesta llibertat la volia per a ell
i no pas per al poble»,
comenta el guia, irònic, que deu votar PC.

Sempre amb el benentès
que tots volem la nostra, de llibertat,
però aquí
vull sentir-me magnànim: vull la d'aquells cadàvers
dels nens: que ressuscitin: vull la de tot allò
que, encara que falsa, signifiqui vida.

DESOLACIÓ

Tant el cos se'm desfà per les juntures
i l'ànima, fidel, el vol seguir;
que ja no queda entinement en mi
ni pensaments, idees ni figures.

Trossos només de tanta trencadissa,
esmaperduts, em volten pel cervell.
I també a trossos se'm desfà la pell,
aspra i eixuta i rude com terrissa.

La llengua se m'encasta al paladar,
els fantasmes em criden a la dansa
i jo, batut, no faig sinó plorar.

I si busco punyal o daga o llança,
una mà solta em ve a aturar la mà:
tan desfeta també tinc l'esperança.

Alex Susanna

Alex Susanna

Biografia i Obra

Alex Susanna neix a Barcelona l'any 1957. Realitza estudis de Filologia Catalana a la Universitat de Barcelona. Actualment treballa en un Institut de Sant Feliu de Llobregat.

El 1977 es dona a conèixer amb un llibre singular, *Abandonada ment*. Posteriorment publica *De l'home quan no hi veu* (Llibres del Mall, 44). Però no és fins l'aparició de *Memòria del cos* (La Gaia Ciència, 1980) —premi Miquel de Palol 1979—, que l'autor no comença a estar més d'acord amb els seus poemes. Aquest llibre inicia, doncs, una nova etapa de la seva evolució poètica, que té com a fruit més assaonat *Els dies antics* (Llibres del Mall, 65).

«En aquests dos últims llibres —diu l'autor— no m'ha preocupat tant buscar noves formes, com expressar-me; tractar de conèixer què signifiquen certes experiències, i donar-los forma poètica. Contar-me en un to moderat de confessional, com digué Laforgue a propòsit de Baudelaire, és a dir, sense agafar un to inspirat...»

A més a més de la creació, Alex Susanna ha conreat també els camps de la crítica i la traducció. Actualment, per exemple, col·labora regularment en les planes literàries de «La Vanguardia». Entre les seves traduccions excel·leixen la del llibre *Irene*, de Louis Aragon, així com la de *Monsieur Teste*, de Paul Valéry, que va merèixer el Premi de la Crítica «Serra d'Or 1981».

CASES AMB GRANS ARBRES

Encara hi ha cases amb grans arbres
on poder passejar els capvespres,
temps d'aïllament tranquil i pausat,
temps d'enyor i somnièig;
temps per mirar el mar dòcil
i sortir a passejar, sol o bé en silenci,
per algun camí poc fressat des d'on mirar
les llums del dia i la nit entrecreuar-se,
i perdre's un, a la fi, en la llunyania.
Ecoltar la terra, les seves olors,
el seu ardent missatge,
freturós potser de nosaltres, d'algú tan sols...
Sempre he pensat que era injust, injust del tot,
que ningú no gaudís d'una lluna plena al mar a l'hivern,
o d'aquell cel florit i palpitant en les nits d'alta muntanya,
o del tendre crit dels camps nus a la primavera,
o bé del silenci excessiu i poderós que embolcalla algun
camí de rastre ja perdut...

Sort, sort que encara hi ha cases amb grans arbres
on poder dissipar-se els capvespres:
no pensar en res,
acostar-se una mica a la terra,
i, ben a prop de la mort però sense témer-la,
retreure's de sot, sí, vagament de tot...

(Memòria del cos).

TOT VOLANT

També és bo
que l'home dormi,
que no llegeixi tant,
que no recordi massa,
que mengi una mica,
i begui, i rigui;
que s'abalteixi
a la butaca,
i mig acluqui els ulls.
Que no llegeixi tant
ni recordi els amics
tan sovint, sí,
que no enyori realitats
potser inexistents,
que fantasiegi, si vol,
però mai seriosament.

Aviat, d'aquí
unes hores, arribarà
a un nou país:
un altre país estranger.
Sí, també és bo
que l'home dormi!

(Els dies antics).

HIVERN

La pluja, com el foc,
són bons companys de l'home.
De l'home que llegeix
o del qui escriu cartes perdut entre records
que malden per imposar-se...
Però també dels amants,
d'aquells que es diuen tendres paraules
que en arribar als llavis
s'esvaeixen com fràgil escuma...
Bons companys, sí, de l'home en general;
el seu repicament o el seu guspireig
ens aïllen de l'exterior —del món—
i restem així reclosos en la cambra
tant com ho estem dins nostre:
lluny de tot, però satisfets
d'aquest govern exercit
en nosaltres mateixos,
i que ens té alhora com a únics
súbdits, i únics sobirans.

La vida, llavors, esdevé
inacabable successió de revelacions...
i nosaltres, solitaris espectadors emmudits.

(Inèdit).

7. Medona

Biografia i Obra

Neix a Vic, on passa la infantesa i l'adolescència, el 6 d'abril de 1949. L'any 1967 es trasllada a Barcelona i hi comença els estudis de Filosofia i Lletres. El 1972 es llicència en Filologia Clàssica. A partir d'aleshores exerceix com a professor de Llatí a la Universitat Autònoma, a Bellaterra. És durant l'època d'estudiant, en uns moments grisos i alhora plens d'esperances, quan se sent empès a compondre els primers poemes. L'any 1974 en farà un recull i donarà a llum el primer llibre, anomenat *Temps de tempesta*. Comença a publicar alguns articles sobre el món humanístic català a la revista «Els Marges» i, posteriorment (1976), edita un segon llibre de versos: *Encalçar el vent*, el mateix any que obté el grau de doctor. Col·labora en diverses publicacions periòdiques, com ara «Serra d'Or», «Reduccions», «Faventia», i la Gran Enciclopèdia Catalana. Ha donat, endemés, traduccions de poetes clàssics llatins (Catul, Ovidi) i d'humanistes (Erasmus de Rotterdam). En l'actualitat prepara noves versions i va confegint un nou llibre de poemes.

I

Diré de l'ombra
l'ombra fugaç, la nua
claror del signes
calcada al reportatge
de la meva mirada.

Hi ha les paraules
i el gel carmí d'uns llavis,
els cossos joves,
un sol que va a la posta
quan neix l'escull d'uns versos.

Hi ha l'abraçada
la llibertat perduda,
la sang que crema,
les veus clamant justícia,
l'inútil pas dels dies.

Hi ha estels novíssims
dins un cel de ruïna:
hi ha la mirada,
la gran claror nocturna,
l'espill dels vells enigmes.

La nit recorre
Les cambres de l'aurora.
Per plenilunis
d'un corriol d'insomni
fan via les imatges.

Com la hivernada
jo m'he mudat de gebre.
Ombres, espurnes,
camins del mar, digueu-me;
¿hi ha glaç a la meva ànima?

La terra sempre
retorna als seus orígens,
fruita, com una
secreta primavera
dins una antiga pàtria.

Fidel imatge
del viu mirall de l'aigua
d'on vaig alçar-me,
tornava als meus orígens
pel freu de les paraules.

Record dels altres
(silenci, enuig, frisança),
sóc una lluita.
Dintre les albes cremo
les solituds perdudes.

Tristes contrades
de les imatges, ¿quantes
mirades calen
perquè la llum esclati
al clos de les paraules?

(De *Dura llavor secreta*).

PORTA

Omnis habet geminas hinc atque hinc ianua frontis.
(Ovidi)

És en l'espai com un mirall pregon
que l'absolut del misteri mostrés,
lligant sense ombra, nus, a l'inrevés
dos mons que el somni purament confon.

Per un costat, altiu, figura un món
sense saber que de l'altre només
un moviment imaginat adés
reeixiria a humiliar-li el front.

Però, innocent, també en la vida viu
per l'ull, ardent com l'aire de l'estiu,
que uneix de banda i banda els ulls, i veu
amb la mateixa llum, secreta deu,
tot el seu ésser fonent-se en l'excés
inexhaurible de la mel del bes.

(De *Dura llavor secreta*).

AMANTS

Llur pensament sencer, oberta mà
com l'alta nit, crea només camins
per on la llum travessa nua fins
al cor, senyor tenaç; el més enllà

i el més ençà buiden l'espai: no hi ha,
vida en l'instant!, més defora ni dins
o el freu d'uns ulls neguitosos, mesquins
espills de por que el somni abandonà.

Amor ajunta, símbol transparent,
les llibertats asservides amb dura,
verge saó; i ells dos, calladament

guiant-hi el pas, n'aviven la figura,
cecs arborats en llur oblit ardent
al dolç esclat de la mirada pura.

(De *Dura llavor secreta*).

ÍNDIX

Introducció	7
Josep M. ^a Fulquet	9
Salvador Oliva	19
Lluís Urpinell	29
Francesc Parcerises	43
Toni Marí	57
Pere Fons	69
Narcís Comadira	79
Àlex Susanna	89
Jaume Medina i Casanovas	95

publicacions
edicions
universitat
de barcelona

